

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว
ของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี
โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

The Development of a Local Curriculum on Thai-Yuan Culture in
Ban Khu Bua of Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School
in Ratchaburi Province by Participatory Action Research

¹นิจฐิ กีฬา, ²กาญจนา บุญส่ง และ ³ไพรัช มณีโชติ
¹Nitthee Keela, ²Kanchana Boonsong
and ³Pairat Maneechot

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย
Phetchaburi Rajabhat, Thailand.

Kipooh302@gmail.com

Received: January 15, 2022; Revised: February 20, 2023; Accepted :April 24, 2023

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และสนองความต้องการของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) อีกทั้งโรงเรียนยังไม่มีค่านองค์ความรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว จังหวัดราชบุรี และ 2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พื้นที่เป้าหมาย คือ ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 โรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จำนวน 38 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และ ผู้ปกครองนักเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการของชุมชน แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว ของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี คือ 1)ประวัติความเป็นมาคนไท-ยวนบ้านคูบัว 2)สถานที่สำคัญบ้านคูบัว 3)ภาษาไท-ยวน 4)ประเพณีไท-ยวนบ้านคูบัว 5)อาหารพื้นบ้านไท-ยวนบ้านคูบัว 6) การแต่งกายไท-ยวนบ้านคูบัว และ 7)ผ้าจกไท-ยวนบ้านคูบัว

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว ของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผลการทดลองใช้หลักสูตร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.21 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.98 และผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้นี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม องค์ความรู้ท้องถิ่น

Abstract

The development of a local curriculum in this research was to develop a curriculum in accordance with the problem condition and the needs of Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School because the school did not use local knowledge in teaching and learning management. There was still no local curriculum yet, Therefore, the researcher is interested in developing a local curriculum. About Thai-yuan culture at Ban Khu Bua. The objectives of this research were: 1) to study local knowledge about Thai-Yuan Culture in Ban Khu Bua of Ratchaburi Province, 2) to develop local curriculum on Thai-Yuan Culture in Ban Khu Bua of Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School in Ratchaburi Province by Participatory Action Research. The target area was Khu Bua Subdistrict, Meang District, Ratchaburi Province and Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School. The target groups were 1 school administrator, 3 teachers, 38 students in Grade 1 – 2 and Grade 3 – 4 of Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School, 2 community leaders, 3 local wisdoms, 2 Board of Education and 2 student's parent, total 51 people. The research instruments were 1) Community needs survey, 2) interview form, and 3) achievement test. The statistics used

for data analysis were percentage, mean, standard deviation. And the method of content analysis.

The results of this study showed that:

1. The local knowledge about coconut in Thai-Yuan Culture in Ban Khu Bua of Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School in Ratchaburi Province was 1) History of Thai-Yuan at Ban Khu Bua, 2) Ban Khu Bua Landmark, 3) Thai-Yuan language, 4) Tradition of Thai-Yuan Ban Khu Bua, 5) Thai-yuan traditional food at Ban Khu Bua, 6) Thai-yuan dress at Ban Khu Bua and 7) cloth Thai-Yuan Ban Khu Bua.

2. The development of the local curriculum of Thai-Yuan Culture in Ban Khu Bua of Watsanamchai (Sanamchaiprachanukul) School in Ratchaburi Province consisted of the structure of the curriculum, local learning substance, learning units, and learning management plan. All of these were suitable and consistent with the local environment for the students. After using the curriculum, Grade 1-2 students had higher academic achievement after school than before. accounted for 29.21 percent, Grade 3-4 students had higher academic achievement after school than before. accounted for 32.98 percent. And The results of the curriculum evaluation by those involved found that the learners saw the importance of Thai-yuan culture at Ban Khu Bua. able to apply the knowledge gained from this learning in life.

Keywords: Local Curriculum Development, Participatory Action Research, Local Knowledge

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้าง กำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวัง โดยใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผนการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ หรือ หมายถึง รายวิชา กิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน หลักสูตรจะมีลักษณะเป็นพลวัต และเปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรที่ดีจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน และเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม (สุนีย์ ภูพันธ์ ; 2546 อ้างถึงใน ปฏิญญา สุจริตไทย, 2559 : 1 - 2)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน คณะครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ภายใต้อาชีพและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เรียนแล้วเกิดการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดทั้งเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองการ

เรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะเนื้อหาสาระของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามสภาพปัญหาที่เป็นจริงของชุมชนและภูมิปัญญา ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ท้องถิ่นของตนเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับชีวิตจริงและการทำงาน รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นของตนมีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมในด้านศีลธรรม จริยธรรมและการดำรงไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย การรักษาสีงแวดล้อม เกิดศรัทธาเชื่อมั่นในภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนและของประเทศชาติ (กาญจนา บุญส่งและนิภา เพชรสม, 2556 : 76)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) เป็นรูปแบบของการวิจัยที่เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชน ทำการ ศึกษาชุมชน วิเคราะห์ชุมชน หาแนวทางแก้ไขปัญหา วางแผนดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา ปฏิบัติตามแผน ติดตามและประเมินผล เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งให้สามารถต้านทานกับความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีโอกาสระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการดำเนินงานทางการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกขั้นตอน เช่น การร่วมในกิจกรรมต่างๆ การกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน การสนับสนุนภารกิจหลักของโรงเรียนและการให้บริการด้านทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ และอื่นๆ แก่โรงเรียน

จังหวัดราชบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตกที่มีภูมิประเทศหลากหลาย เป็นดินแดนแห่งวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่กลองและสายหมอกแห่งขุนเขาตะนาวศรี มีความเป็นมาอันยาวนานและประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ ราชบุรีในปัจจุบันจึงเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลาย ที่ผสมผสานและอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและลงตัว ชุมชนบ้านคูบัว ตั้งอยู่ ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ประชาชนประกอบไปด้วยหลายชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย-ยวน ที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากเชียงใหม่ นคร เชียงราย มีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ โบราณสถานหมายเลข 18 คนไทย-ยวนบ้านคูบัว มีวิถีชีวิตที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ มีวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าควรแก่การสืบทอด ได้แก่ ประเพณีปอยขันโตก ประเพณีปลูกฝ้ายโคตรเหง้า วัฒนธรรมการแต่งกายที่มีผ้าตีนจกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัฒนธรรมทางภาษาไทย-ยวนที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้

จากเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย-ยวน บ้านคูบัว ดังกล่าว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นไทย-ยวน จังหวัดราชบุรี ที่ควรแก่การส่งเสริมให้ทุกคนในท้องถิ่นเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาอนุรักษ์ตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพราะวัฒนธรรมเหล่านี้กำลังจะเลือนหายไปจากท้องถิ่น การศึกษาเรียนรู้ทำให้ลูกหลานตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น ผู้เรียนรักในถิ่นฐานบ้านเกิด และความเป็นชาติพันธุ์ไทย-ยวนของตนเอง ประกอบกับโรงเรียนวัดสนามไชยสนใจศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และยังขาดหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทย-ยวน และ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอน ที่ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องให้ครูเห็นคุณค่าของการใช้ประเด็นท้องถิ่นในการค้นคว้าวิจัยพื้นที่ของตนเอง เพื่อที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ท้องถิ่นด้วยการสัมผัสจริงซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ท้องถิ่น

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) เห็นความสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไท-ยวนบ้านคูบัว ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมในท้องถิ่นของจังหวัดราชบุรีและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ทำให้นักเรียนได้ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความเชื่อมั่น มีค่านิยมต่อการอนุรักษ์และ มีความรู้สึกผูกพันรักหวงแหนในท้องถิ่นของตน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือ PAR โดยครูในโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี และผู้นำในชุมชนตำบลคูบัว เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี

ระยะที่ 3 การใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1.1 บุคลากรในชุมชนผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำชุมชน 2 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน รวม 9 คน

1.2 บุคลากรครูและนักเรียนโรงเรียนวัดสนามไชย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 19 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 19 คน รวม 42 คน

1.3 พื้นที่เป้าหมาย คือ ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสำรวจความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 4) แบบประเมินใบงานและชิ้นงานนักเรียน 5) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) แบบประเมินการตอบคำถาม และ 7) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) แบบสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนและผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคะแนนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นและ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนบ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนบ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี

ผลการศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี พบว่า วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว มีจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมาคนไท-ยวนบ้านคูบัว 2) สถานที่ที่สำคัญบ้านคูบัว 3) ภาษาไท-

ยวน 4) ประเพณีและวัฒนธรรมของคนไท-ยวนที่บ้านคูบัว 5) อาหารพื้นบ้านไท-ยวนบ้านคูบัว 6) การแต่งกายของคนไท-ยวนบ้านคูบัว และ 7) ผ้าจกไท-ยวนบ้านคูบัว

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียน วัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) เป็นโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตร 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าหมาย 4) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6) โครงสร้างเวลาเรียน 7) โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น 8) สาระการเรียนรู้ 9) การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 10) คำอธิบายรายวิชา 11) สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น/หน่วยการเรียนรู้ และ 12) แผนการจัดการเรียนรู้

2. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ตำนานไท-ยวน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชวนชมประเพณี หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิถีภาษาถิ่น หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ผ้าชิ้นคูบัว ประกอบด้วย 4 สาระ คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตัวชี้วัด ส.2.1 ป.2/2 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ตัวชี้วัด ส.4.1 ป.1/3 และ ส.4.1 ป.2/2 สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ตัวชี้วัด ง.1.1 ป.1/2 และ ง.1.1 ป.2/2 สาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ท.2.1 ป.1/2 และ ท.2.1 ป.2/2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เมืองโบราณ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สืบสานประเพณี หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิถีผ้าจก หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มรดกไท-ยวน ประกอบด้วย 4 สาระ คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตัวชี้วัด ส.2.1 ป.3/1 และ ส.2.1 ป.4/4 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ตัวชี้วัด ส.4.1 ป.3/2 และ ส.4.1 ป.4/3 สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ตัวชี้วัด ง.1.1 ป.3/2 และ ง.1.1 ป.4/2 สาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ท.2.1 ป.3/5 และ ท.2.1 ป.4/7

3. แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -2 จำนวน 7 แผน 20 ชั่วโมง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของคนไท-ยวนบ้านคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องสถานที่ที่สำคัญบ้านคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องประเพณี - วัฒนธรรมไท-ยวน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องความเป็นมาภาษาไท-ยวน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องคำและความหมายภาษาไท-ยวน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องความเป็นมาของผ้าทอคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องวัสดุ อุปกรณ์ในการทอผ้าจกคูบัว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 8 แผน 20 ชั่วโมง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของคนไทย-ยวนบ้านคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักฐานความเป็นมาคนไทย-ยวนบ้านคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประเพณี-วัฒนธรรมไทย-ยวน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องความเป็นมา/วัสดุ อุปกรณ์ ในการทอผ้าจากคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องขั้นตอนการทอผ้าจากคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องลักษณะลายผ้าจากคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องอาหารพื้นถิ่นไทย-ยวนบ้านคูบัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องภาษาไทย-ยวน

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไทย-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรเรื่อง วัฒนธรรมไทย-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ก่อนเรียนและหลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

ชั้น ป.1-2	คะแนนสอบก่อนเรียน/คะแนนสอบหลังเรียน				เพิ่มขึ้น
	(20)	S.D.	(20)	S.D.	คะแนน
เฉลี่ย	8.37	1.165	14.21	1.584	5.84
ร้อยละ	41.84		71.05		29.21

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีคะแนนสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าคะแนนก่อนเรียน คะแนนสอบก่อนเรียนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 8.37 คิดเป็นร้อยละ 41.84 คะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 14.21 คิดเป็นร้อยละ 71.05 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 29.21

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรเรื่อง วัฒนธรรมไทย-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ก่อนเรียนและหลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

ชั้น ป.3-4	คะแนนสอบก่อนเรียน/คะแนนสอบหลังเรียน				เพิ่มขึ้น
	(30)	S.D.	(30)	S.D.	คะแนน
เฉลี่ย	12.84	1.302	22.74	2.642	9.89
ร้อยละ	42.81		75.79		32.98

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีคะแนนสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าคะแนนก่อนเรียน คะแนนสอบก่อนเรียนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 12.84 คิดเป็นร้อยละ 42.81 คะแนนสอบหลังเรียนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 22.74 คิดเป็นร้อยละ 75.79 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 32.98

5. ผลการประเมินใบงานและชิ้นงานของนักเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทย-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 7 แผนการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 และ ตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการประเมินใบงานและชิ้นงานนักเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทย-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

นักเ เรียน มี ค่า เฉลี่ย ร้อยละ	จากตารางที่ 3 พบว่า	ผลการประเมินใบงานและชิ้นงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โดยแผน					
	เกณฑ์	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5	แผนที่ 7
	ความถูกต้อง (4)	3.5	3.0	3.3	3.1	3.2	3.0
	ความเรียบร้อย (4)	3.0	3.1	3.1	3.0	3.2	3.0
	ความสมบูรณ์ (4)	3.2	3.2	3.5	3.2	3.0	3.0
	ความคิดสร้างสรรค์ (4)	3.0	3.0	3.6	3.1	3.5	3.1
	เฉลี่ย	3.18	3.06	3.38	3.10	3.23	3.03
	ร้อยละ	79.38	76.88	84.38	77.50	80.63	75.63
79.0 7	เฉลี่ยร้อยละ 6 แผน	79.07					

ตารางที่ 4 ผลการประเมินใบงานและชิ้นงานนักเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

เกณฑ์	คะแนนการประเมินใบงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4						
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5	แผนที่ 6	แผนที่ 8
ความถูกต้อง (4)	3.2	3.4	3.0	3.1	3.2	3.5	3.2
ความเรียบร้อย (4)	3.4	3.3	3.5	3.4	3.3	3.4	3.2
ความสมบูรณ์ (4)	3.5	3.2	3.1	3.0	3.0	3.3	3.4
ความคิดสร้างสรรค์ (4)	3.0	3.0	3.0	3.2	3.1	3.5	3.5
เฉลี่ย	3.28	3.23	3.15	3.18	3.15	3.42	3.32
ร้อยละ	81.88	80.63	78.75	79.38	78.75	85.63	83.12
เฉลี่ยร้อยละ 7 แผน	81.16						

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินใบงานและชิ้นงานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 โดยแผนการเรียนรู้ที่ 6 มีคะแนนมากที่สุด ร้อยละ 85.63 รองลงมาแผนการเรียนรู้ที่ 8 ร้อยละ 83.12 แผนการเรียนรู้ที่ 1 ร้อยละ 81.88 แผนการเรียนรู้ที่ 2 ร้อยละ 80.63 แผนการเรียนรู้ที่ 4 ร้อยละ 79.38 และ แผนการเรียนรู้ที่ 3 และ 5 ร้อยละ 78.75 ตามลำดับ โดยภาพรวมการประเมินใบงานและชิ้นงานนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 81.16

6. ผลการประเมินการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 3 แผนการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 และ ตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ผลการประเมินพฤติกรรมรายบุคคล เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

พฤติกรรม	แผนที่ 1	แผนที่ 3	แผนที่ 5
1. ใฝ่เรียนรู้	3.25	3.10	3.42
2. ความรับผิดชอบมุ่งมั่น	3.17	3.14	3.30
3. ความมีวินัย	3.20	3.28	3.08
4. ความซื่อสัตย์	3.30	3.27	3.32
5. มีความรักและภูมิใจในท้องถิ่น	3.20	3.16	3.27
เฉลี่ย	3.22	3.19	3.27
ร้อยละ	80.60	79.75	81.95
เฉลี่ยร้อยละ 3 แผน	80.76		

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 โดยแผนการเรียนรู้ที่ 5 มีคะแนนมากที่สุด ร้อยละ 81.95 รองลงมา แผนการเรียนรู้ที่ 1 ร้อยละ 80.60 และ แผนการเรียนรู้ที่ 3 ร้อยละ 79.75 ตามลำดับ โดยภาพรวมการประเมินพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.76

ตารางที่ 6 ผลการประเมินพฤติกรรมรายบุคคล เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

พฤติกรรม	แผนที่ 2	แผนที่ 7	แผนที่ 8
1. ใฝ่เรียนรู้	3.26	3.08	3.27
2. ความรับผิดชอบมุ่งมั่น	3.19	3.21	3.21
3. ความมีวินัย	3.20	3.17	3.19
4. ความซื่อสัตย์	3.15	3.10	3.25
5. มีความรักและภูมิใจในท้องถิ่น	3.33	3.24	3.30
เฉลี่ย	3.22	3.16	3.24
ร้อยละ	80.65	79.00	81.10
เฉลี่ยร้อยละ 3 แผน	80.25		

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการประเมินการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 โดยแผนการเรียนรู้ที่ 8 มีคะแนนมากที่สุด ร้อยละ 81.10 รองลงมา แผนการเรียนรู้ที่ 2 ร้อยละ 80.65 และ แผนการเรียนรู้ที่ 7 ร้อยละ 79.00 ตามลำดับ โดยภาพรวมการประเมินพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.76

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า องค์กรความรู้ เรื่องวัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย จังหวัดราชบุรี มีองค์ความรู้สำคัญ 7 เรื่อง คือ 1) ประวัติความเป็นมาคนไท-ยวนบ้านคูบัว 2) สถานที่สำคัญบ้านคูบัว 3) ภาษาไท-ยวนบ้านคูบัว 4) ประเพณีไท-ยวนบ้านคูบัว 5) อาหารพื้นบ้านไท-ยวนบ้านคูบัว 6) การแต่งกายไท-ยวนบ้านคูบัว และ 7) ผ้าจกไท-ยวนบ้านคูบัว เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า และหลักฐานต่างๆที่บ่งบอกความเป็นท้องถิ่น ที่มีความเชื่อมโยงความเป็นมาจากโบราณมาถึงปัจจุบัน จากการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมจนได้องค์ความรู้นำองค์ความรู้มาจัดเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้กับนักเรียน และให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในท้องถิ่นของตนเอง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) มาตราที่ 27 วรรคสองว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ซึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน สามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในครั้งนี้เป็นการตอบสนองนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้สถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน สังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) ได้กำหนดให้ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ โรงเรียนผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัย ของละเมียด ไทยแท้ (2560 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวัฒนธรรมมอญที่บางลำภูของโรงเรียนวัดบางลำภู ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ความรู้ท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมมอญที่บางลำภู ประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญทั้งหมด 7 เรื่อง ได้แก่ 1) ประวัติของชุมชนมอญที่บางลำภู 2) โบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญของชุมชน 3) ภาษามอญ 4) ประเพณีของชุมชนมอญที่บางลำภู 5) การแต่งกายของชาวมอญ 6) อาหารมอญที่ชาวบางลำภู และ 7) ความเชื่อของชุมชนมอญ 2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมมอญที่บางลำภูประกอบด้วยได้โครงสร้างหลักสูตรสาระท้องถิ่น จำนวน 20 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ประวัติและความเป็นมาของวัฒนธรรมมอญที่บางลำภู 2) คุณค่าวัฒนธรรมมอญที่บางลำภูและ 3) การปฏิบัติตามวัฒนธรรมมอญที่บางลำภู และผลของการทดลองใช้หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.36 ผลจากการประเมินหลักสูตรแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของทั้งโรงเรียน และท้องถิ่น เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการมีความรัก ห่วงแทน และภาคภูมิใจใน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของ โรงเรียนวัดสนามไชย(สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการผสมผสานกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ประกอบด้วย การสำรวจพื้นที่เป้าหมาย ศึกษาองค์ความรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดความเหมาะสมทุกด้านในการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรฉบับร่างสาระหลักสูตรท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการตรวจสอบ ทุกขั้นตอน พร้อมให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนการทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่างและนำมาปรับปรุงคุณภาพให้มากและสมบูรณ์ที่สุด ด้วยการประสานความร่วมมือ ร่วมใจสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง แนวทางการทำงานวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาทฤษฎี และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของบงกช กรุดนาค (2555 : 21) ฆนัท ธาตุทอง (2552:158) ตลอดจนการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและแนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของธีรวิทย์ เอ กะกุล (2552 : 67) ณภัทร ศิลปศร (2553 : 40) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธี วร ประดิษฐ์ (2549 : 73) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักปลอดภัยจาก สารพิษของเกษตรกรบ้านเสนาณรงค์ ตำบลประณีต อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดย กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานก่อนการจัดหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 4) การวัดผลประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่ บ้านคูบัว (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ เกิดทักษะการปฏิบัติงานเป็นไปตามความมุ่งหมายคั่นคว่า และยังเป็นการพัฒนาอาชีพเสริมสร้าง รายได้ชุมชน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

3. ผลการวิจัย พบว่า การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัว ของโรงเรียนวัดสนามไชย จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครูผู้สอนเป็น พันธุ์เฟื่องที่สำคัญ เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้เรียน ก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอน ผู้สอน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระท้องถิ่นที่จะสอนก่อน สอดคล้องกับ กาญจนา บุญส่ง และ นิภา เพชรสม (2556 : 82-85) ครูผู้สอนอยู่ในคณะทำงาน จำเป็นต้องมีการเตรียมการอบรมครู เกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตรมีการอบรม จากการใช้แผน การจัดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน นอกจากนี้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเอง มีการประเมินผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการประเมินด้านทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน และการประเมินชิ้นงาน ผลการประเมินผ่านเกณฑ์ทุกด้าน เนื่องจาก

นักเรียนมีความตั้งใจ สนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นได้เรียนรู้แหล่งการจริงปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทุกกิจกรรม

จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการวิจัยในครั้งนี้เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชน โรงเรียน และความสามารถในการดำเนินการ นำสู่แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีการขอความอนุเคราะห์ผู้เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือ ด้านเวลา ข้อเสนอแนะ การดำเนินงาน และการชี้แจงให้องค์กรเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้องค์ความรู้ องค์ประกอบหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการประเมิน ระยะเวลาการใช้หลักสูตร ระยะเวลาของการใช้หลักสูตร และหลังการทดลองใช้ นำมาปรับปรุงแก้ไข จนได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากศึกษา

จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วัฒนธรรมไท-ยวนที่บ้านคูบัวของโรงเรียนวัดสนามไชย (สนามไชยประชานุกูล) จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะเป็น 2 ประเด็น มีการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (On Line) จึงควรมีความยืดหยุ่นทางด้านเวลาในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น และมีการจัดการเรียนรู้ (On Line) เกิดปัญหาทางด้านเทคโนโลยี สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร เด็กขาดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ครูแก้ปัญหาโดยการส่งคลิปวิดีโอการเรียนรู้นักเรียนเพิ่มเติม เพื่อความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม. (2556). ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร.

เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ชนัท ธาตุทอง. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณภัทร ศิลปร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสัตว์ที่อาศัยในระบบนิเวศป่าชายเลน ตำบลปากทะเล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี : เพชรบุรี.

ธีรวิทย์ เอกะกุล. (2552). การวิจัยปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุป.

บงกช กรุดนาค. (2555). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สารสกัดสมุนไพรและปุ๋ยหมัก

- ธรรมชาติ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลกุดหลวง อำเภอนาทายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี : เพชรบุรี.
- ปฎิญา สุจริตไทย. (2559). การศึกษาการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุธี วรประดิษฐ. (2549). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรบ้านเสนาณรงค์ ตำบลประณีต อำเภอลำดวนจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ละเมียด ไทยแท้. (2560). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วัฒนธรรมมอญที่บางลำพูของโรงเรียนวัดบางลำภู ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

